

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

V. Cælorum lumen & influxus in hæc inferiora.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

ptum, à quibus erat motus temporis consignandus: & colligata sunt corpora animalibus vinculis, tum animantia orta sunt. Ea verò demandatum munus didicerunt, eiusque parere imperio, & prescriptum obedire; tunc ex alterius natura motione transuersa, atque obliqua in eiusdem natura motum incurrentia, in eoque herentia, atque impedita: quippe quæ princeps esset, atque primaria, & firmiori potestate: quum alia maiorem lustrarent orbem, alia minorem: tardiusque maiorem, celeriusque minorem: momento verò vnius, eiusdemque natura, quæ velocissimè movebatur, ea celeritate vinci à tardioribus, & cum superabant, superari videbantur: omnes enim orbis quasi spiræ in flexione vertebat, quod bifariam contrarius motibus progrediuntur: ut quod esset tardissimum, id proximum fieret celerrimo. Ac denique haud ita post: diuini autem singulis duo genera motus attribuit; (Deus scilicet) vnum, quod semper esset in eodem aque, & idem in omnibus, atque de iisdem rebus sibi ipsi consentiret: alterum, quod in antiquam partem è cōuersione eiusdem & similis pelleteretur. Platonem non tantum sequitur, sed penè transcribit Cicero de viuerso, atque in eadem, quæ uterque opinione sunt ceteri Academici.

27.

Quod caput est, id ipsum opinantur passim Ecclesiæ Patres, & in primis Isidorus Pelusiota lib. 4. epist. 8. ibi: quemadmodum si rota vehemènti feratur impetu, formica contrario ipsi motu ingrediti nihil tantopere promouet (nam rota celerrimo, rapidissimoque motu superatur) ita & errantia sidera se habent, si cum inerrantium motu comparentur. Et Anselmus de concordia præsc. & præd. Dei, in hæc verba: item si consideremus solem sub eadem parte cæli, cum semper cælum lustrando ad eandem partem festinet: videmus quia idem locus est à quo recedit, & ad quem accedit, & indefinenter ei eodem tempore appropinquat, & elongatur. Patet etiam cursum eius non ignorantibus, quia si cælum consideremus, semper transit ab occidentali parte ad orientalem: si verò terram attendimus, nunquam nisi ab orientali ad occidentalem: & sic semper contra firmamentum vadit; & licet tardius, cum firmamento. Quod ipsum in omnibus planetis cernitur.

28.

Deinde id ipsum reperit Anselmus libro 1. de imag. mundi cap. 24. ibi: septem stelle singulis circulis contra mundum feruntur, & ob vagum cursum planeta, id est erratica dicuntur. Ha immensa celeritate firmamenti ab oriente in occidentem raptantur; tamen naturali cursu contra mundum ire comprobantur: sicut musca si in rota molendini circumferatur, ipsa tamen proprio motu contra reuolutionem eius ire videtur. Et ibidem inferius: luna, licet quotidie violentia firmamenti ab oriente in occidentem feratur; tamen contra mundum nitens omnia Zodiaci signa 17. diebus peruagatur: circulum autem suum in 19. annis perambulare affirmatur. Et nonnullis intercis: quartus planeta est sol, & hic ab oriente in occidentem impetu firmamenti fertur: sed contra mundum nitens per totum Zodiacum 365. diebus gradiatur: circulum autem suum 18. annis perambulare traditur. Ac denique ibidem: septimus planeta est Saturnus, qui & Phaëton, Sphæricus, gelidus contra mundum, ut inferiores regiones, gradiens signiferum triginta annis percurrit. Anselmum, & Isidorum sequitur, ut alios Patres prætermittam, Damascenus libro 2. de fide

R. P. Lyncei Philosophia Tom. II.

capite 7. ibi: cælum affirmans, ab exortibus in occasus moneri: planetas verò ab occasu in exortus: & cælum sui ipsius motu quàm ocissimo circumferre septem planetas. Constat autem ex modo, quo se alibi explicare solet, cum ex propria sententia loqui non obstante ea particula, affirmant.

29.

Quintò, & postremo suadet eadem sententia: quia si qua ratione duo motus, ad orientem alter, alterque ad occidentem eidem corpori cælesti, aut etiam sublunari simul conuenire non possent, maximè quia sequeretur, eorum vi corpus idem in diuersis locis simul constitutum iri. At quod hoc non sequeretur, faciliè explicari potest in Aristotelis de compositione continui principiis: iuxta ea namque in tempore, & loco sunt infinitæ partes indeterminatæ. Quamuis autem mobile in pluribus partibus temporis indeterminatis, seu proportionalibus nihil spatij acquirat, non ob id tamen dicitur quiescere, cum quies, si propriè loquamur, sit assignari posse partem aliquam determinatam temporis, in quo mobile nihil spatij de nouo acquirat. Rursus, esto mobile plures partes spatij indeterminatas, seu proportionales motu suo non attingat, nihilominus rigorosè fando haud transiliet de extremo ad extremum sine mediò, nec saltus vllus etiam exiguos efficiet, cum saltus propriè tales dicantur in ordine ad solas partes temporis determinatas: atque nisi hæc ita sint, haud ita faciliè poterit explicari velocitas, ac tarditas motuum sine morulis, & saltibus: quo tamen nihil absurdius. Supposita ergo tota hac doctrina, quam vberius tradidi supra lib. 3. tract. 8. cap. 3. & alibi sæpè, cum cæli ab oriente in occidentem, & simul ab occidente in orientem mouentur, eorum motus illi contrarij non respiciunt eandem partes indeterminatas temporis, & loci: vnde per eos cæli in diuersis locis simul non constituentur.

CAPVT V.

Calorum lumen, & influxus in hæc inferiora.

IN primis lucem calor. um, corporum etiam sublunarium haud esse formam substantialem patet aduersus aliquos, quos refert B. Thomas 1. p. q. 67. art. 3. quia alioqui aer v. g. quoties à sole illuminatur, duplicem formam substantialem, videlicet formam aeris simul & semel haberet. Deinde nec lucem esse corpus contra Empedoclem relatum ab Aristotele 2. de anim. cap. 7. exinde constat, quod alias duo corpora penetrarentur, cum lux experientia teste penetrari soleat cum corpore diaphano, quod illustrat. Quæ cum ita sint, lux suapte natura qualitas quædam accidentalitatis est, à quatuor primis, calore scilicet, frigore, humiditate, & siccitate distincta, iisque nobilior.

30.

Secundò statuendam est contra Albertum, Richardum de Media villa, Aigidium, & alios, lucem astrorum non differre specie à luce corporum inferiorum: nec à fortiori lucem vnius astri, à luce alterius. Ita B. Thomas in 4. distinctione 44. quæstione 2. articulo 4. & ratio est: quia non sunt multiplicandæ entitates sine necessitate: at quæ necessitas est in præsentibus

31.

G g distinctionis

distinctionis specificæ? si qua enim, maxime quod sydera tum inter se, tum à corporibus sublunariis specie differant: at hoc non tollit, quominus eandem specie lucem sortiantur: quo pacto homo v.g. & equus quamvis diuersi specie quantitatem tamen specie minimè diuersam sibi vendicant.

32. Tertiò statuendum est, astra non de suo omnino lucere, sed lumen à sole mutuari. Ita de luna perspicue Anselm. in lib. de imag. mundi cap. 24. ibi: *Luna est primus planetarum, &c. Huius corpus est globosum natura igneum, sed aqua permixtum: unde & proprium lumen non habet, sed in modum speculi à sole illuminatur.* Et quidem hanc esse naturam lunæ suadet: tum quia quid aliud esse potest eius eclipsis, quàm eam interiectu telluris priuari lumine, quod à sole accipit: tum etiam, & eodem redit, quia lunam crescere, & decrecere, modoque magis, & modo minus illuminari, variasque figuras induere pro varietate aspectuum solis, multiplicitate ab eo distantia, & indistantia, an non etiam arguit, eam à sole lucem emendicare? Vide P. Compton. d. 2. de cœl. sect. 3.

33. Quartò denique statuendum est contra Durandum in 2. distinct. 14. quæst. 1. lucem omnem esse per se, ac sponte sua productiuam caloris. Probatur primò ex Aristotele 1. Meteor. cap. 3. ubi id sentit: eius autem sententiam plerique alij sequuntur. Secundò, quia calor solis experientia demonstrante calefacit: ergo & lux cæterorum astrorum: quippe quæ maiori ex parte à sole deriuatur: si qua vero ab eo originem non habet, certè ea cum luce solari eiusdem est speciei, vt supra constitutum. Quod autem Saturnus, & alia astra refrigerent, non obstat: quia cum lux, quam producant, exigua sit, parum ac modicissimè calefaciet, & sic quominus astra, à quibus diffunditur, valde refrigerent, impedire non poterit.

34. Quod attinet ad influxum cœlorum in hæc inferiora, nihil eo siue autoritate, siue experientia magis testatum, compertumve. Auctoritatem pro eo Philosophorum, ac Patrum citant, qua solent eruditione Conimbricenses lib. 2. de cœlo cap. 3. quæst. 2. art. 2. nec est certè qui dissentiat. Quod autem experiamur passim eiusmodi cœlorum influxum, quis neget? Experimur certè, & quotidie cernimus noctu magis quàm interdiu, & æstate magis quàm hyeme nos calefcere: vno anni tempore pluuias, ac ventos, alio tempestates existeret: vno tellurem florescere & virere, alio flores, & virorem amittere: nunc eam fructibus abundare, nunc infructiferam esse: quæ omnia à sole, eiusque motu annuo proficisci euidentissimum est. In superioribus etiam ostendimus solem absente igne ignem in materia vltimo disposita producere: ab eo & aliis astris effici animalia, quæ non ex coitu maris, & fœminæ, sed ex putrefactione telluris generantur: eundem conuertere secum Scorpiuri, & heleotropij flores.

35. Quod ad solem minorem, siue lunam attinet, supra etiam in loco demonstrauimus, eam motu suo causare æstus, & reciprocaiones maris. Ea etiam creditur pituitam augere, sicut & Mars flauam bilem, & Saturnus melancholiam, & Sol, ac Iupiter sanguinem. Et quidem Medici diligenter obseruant periodos lunæ ad corpora no-

stra ritè curanda: quod signo est, eam, ac reliquos planetas in humores nostros non parum dominari. Quid plura? nonnè Astrologi futuras tempestates, morbos, sterilitates ex variis syderum aspectibus, ac moribus prædicunt: tales ergo effectus ab astris dependent. Tandem in superioribus explicuimus, non alia de causa naturam tantopore abhorreere vacuum, nisi quia illud influxum cœlestium corporum in hæc inferiora ad eorum conseruationem necessarium impediret.

36. Quod spectat ad virtutes, quibus influunt cœli in hæc inferiora, ex dictis constat in primis, quod influunt per motum, & lucem. Sanè ex multiplici accessu, & abscessu lucis, motuque solis vtrumque efficiente creantur dies, noctesque, æstates, & hyemes, verque, & autumnus; nec non tot alterationes, generationesque substantiales, quæ à prædictis temporum vicissitudinibus dependent. Adde lunam motu suo, & ignem elementarem, & huius interuentu aërem ciere, ac secum in gyrum agitare. Quamvis autem hæc in se habeant; at contra Picum Mirandulam, Georgium Agricolam, Medinamque, & quosdam Arabes apud Conimb. supra quæst. 13. art. 1. firmissimè tenendum est cum cæteris omnibus Philosophis, cœlestia corpora per alias occultas qualitates à motu, & luce distinctas influere in mundum istum inferiorem. Etsi namque cœli mediante luce motuque calefaciant; cæterum frigiditas, humiditas, siccitas, quas cœli influunt, quæ possunt ab eorum luce, & motu prodire?

37. Quod enim aiunt Picus, & alij aduersariorum, calorem cœlestium causare frigiditatem, necnon cæteras primas, & secundas qualitates: quare omnes mediè oriri à luce cœlesti: quippe à qua calor cœlestis efficitur: hoc inquam absurdissimum est. Calor namque cœlestis, cum verè calor sit, opponitur frigori, illudque destruit: non ergo producit. Tum etiam eiusmodi calor est eiusmodi speciei tum calore sublunari; vt de cœli, soli, que luce supra in simili dicebamus: quam ergo nequit vnus, tam non potest alter frigiditatem causare. Rursus quod alij respondent, lucem vt instrumentum vnus syderis producere frigiditatem, vtque alterius instrumentum calefacere, & pari ratione, ac proportionem ad cæteras qualitates se habere, haud magis probabile est: quæ enim probari, crediue potest, in vna luce tot, tamque contrarios effectus contineri? Ac quidquid de hoc sit, quid dicent aduersarij ad metalla ab astris producta in visceribus, latebrisque terrarum, quo nec eorum motus, nec lux descendit: quid ad fluxus, refluxusque maris à Luna in alio hemisphærio existente, & nec lucem, nec motum huc transmittente causatos? quid ad magnetis, acusque eo attrita conuersionem ad polum arcticum, etiam ubi nihil est lucis, ad quam possit id prodigij reuocari? quid denique ad innumerabiles alios effectus, qui nisi per occultas quasdam qualitates nulla ratione possunt à cœlis emanare?

38. Porro autem, vt ad motum quo, etsi non soli, cœli influunt, reuertar, eum partim necessarium, & partim non necessarium arbitror, ad id vt corpora sublunaria à cœlestibus, siue localiter, siue alio modo moueantur, & immutentur. Ex parte quidem necessarium, quia nisi mouerentur cœli, & sydera, quis non videt quadripa-

citum anni distinctionem, mirabilem illam alterationem, ac seriem generationum, & corruptionum ex ea distinctione dependentem, fluxus, & refluxus maris, aliosque non paucos effectus, de quibus supra, illico cessaturos? Atque ideo certe dixit Plato in Teæto: quousque solis circuitus perseverat, omnia tam Deorum, quam hominum sunt, atque servantur. Sin autem hic quasi ligatus staret, confestim omnia dissoluerentur, eueniretque quod dicitur, sursum deorsum omnia. Ex parte etiam non necessarium: quia ut verbigratia ignis immotus vrit, & aqua infrigidat: similiter, quin moueatur, utque etiam magnes sine vilo motu suo præuio ferrum attrahit; cur etiam cæli, licet non mouerentur, non possent nihilominus in hæc inferiora operari? & quidem quod possent, tuentur Scotus in 2. distinctione 14. quæst. 3. Argenti- na ibidem art. 2. Richardus de Media villa dist. 3. circa 3. princip. q. 5. & Durandus in 2. dist. 15. quæst. vlt.

39:

Pari ratione dicendum est, cessante cælo-

rum motu, & operatione in corpora subluna- ria, quasdam horum actiones cessaturas, & quasdam perseveraturas. Cur enim nihil in- fluente, aut operante cælo, lapis non rueret in centrum, candor non immitteret species, lumi- nosum quoduis lucem longè, latèque non diffun- deret? At verò cum sol, & homo generent ho- minem, quomodo posset homo per se loquendo, sine concursu solis hominem generare? Quum etiam probabile sit iuxta dicta superius lib. 4. tract. 7. c. 2. quamuis etiam generationem substan- tialem, licet non sit viuientis à viuente, sed non viuientis à non viuente sibi simili verbi gratia ignis ab igne vendicare sibi, ut causam efficien- tem partialem cælum, ac sydera; horum deficien- te influxu, an non necessario deberet deficere, & intermitteri? Demum si ipsamet terra rectè dispo- sita in visceribus suis producit metalla auri, argen- ti, &c. cum ad ea producenda non sufficiat se sola, & non concurrentibus corporibus cælestibus, quomodo, quæso, possit sublato tali concursu ta- les, tamque nobiles effectus producere?

LIBER DECIMVS,

DE

Corpore naturali animato, siue viuenti.

TRACTATVS PRIMVS.

De Vita incommuni.

CAPVT PRIMVM.

Quid sit Vita?

I.

COMMUNIS; & recta methodus postulat, ut in explicandis rerum ge- neribus ab imperfectis ad perfectiora gradus sit: vnde explicato corpore corruptibili, prout ab animato, & ina- nimi abstrahit, necnon corpore incorruptibili, & cælesti, quod animæ omnis expers est, tantum su- pereft, ut corpus animatum, ac viuens, utroque perfectius explicetur: id autem commodius fieri nequit, quam si de vita in communi; deinde de vita corporis, siue anima corporea; mox de vita vegetatiua; ac tandem de vita sensitiua si- gillatim, ac suo ordine agatur. Hæc ergo qua- tuor tractatibus complectar, quibus absolu- tis tota huius libri series, necnon vniuersa Physica finem sunt habitura. Porro autem ut ad titulum capiti huic præfixum propius acce- dam; non omnia proprie viuere, sed aliqua hac prærogatiua carere omnes tanquam lumi-

R. P. Lyncei Philosophia Tom. II.

ne naturæ notum supponunt, vbi in serie præ- dicamentali substantiam in viuentem, & non viuentem discescunt: idque etiam tanquam indubitatum edocet Magnus Augustinus in li- bro 65. quæstion. quæstione 26. ibi: *creatura plus scilicet videtur in arte, qua facta est, quam ipsa in se ipsa, qua facta est: propterea enim ait Euangelista Ioannes: quod factum est in ipso vita erat: omnia ergo, qua facta sunt, & vitam non habent, in ipso Verbo Dei vita sunt, in seipsis vita non sunt: cælum, terra, lapis vitam non habent, & tamen in Deo vita sunt.* Ut autem Philosophi, præsertim Recentiores viuentia à non viuentibus discernant rationem quandam vniuocam vitæ ut sic commi- niscentur, in ea que explicanda nemo eorum alte- ri, nemo sibi consentit, ut vel hinc perspicue ap- pareat, eam fictitiæ esse: quocirca anteaquam vitam per eius species explicem, communem il- lam rationem prius euertere libet nonnullis argu- mentis, quorum primum sit.

Vita physica, qua Plantæ viuunt, est pro- prie vita, ut capite sequenti constabit: & vi- ta intentionalis, qua cognoscimus, & volumus, est

G g 2 etiam

21